

Eredményeinket már a falu legtehetősebb középparasztjai is elismerik

Termelőszövetkezetünk, a deszki Kossuth TSZ ebben az évben ismét bebizonyítja a szövetkezeti munka előnyét az egyéni gazdálkodással szemben. Gabonaföldjeink után kapásnövényeink is rendkívül nagy termést, jó hasznot ígérnek. Amint számolgatjuk, tagjaink munkaelegységének értéke — a terményeket és az egyéb juttatásokat is pénzben számolva — meghaladja a 100 forintot. A munkánkban rendkívül sokat segítenek a gépek. Mi igyekeztünk is jól kihasználni azokat. 76 holdas őszi árpa táblánk átlagosan 21—27 mázsa-nyal fizetett. 210 hold búzavetésünk volt, búzatermésátlagunk 12 mázsa körül van. A múlt évben 302 mázsa cukorrépát termeltünk holdanként. Az idei cukorrépa-termésünk — és ez országosan is a legjobb közé tartozik — átlagosan 400 mázsa körül lesz. A jövőzett gépi talajmunka mellett, mint más növényekkel, így a cukorrépával kapcsolatban is megszemlénően alkalmazzuk a fejlett mezőgazdasági módszereket. 180—200 mázsa érett is-tállótrágyát, 72 kiló pécistót és 50 kiló szuperfoszfát szór-tunk ki holdanként a répa-földre. Negyven centiméter mélyen szántottunk. A szántást később trácsáztuk s hen-gerezítettük is. Ilyen előkészítő-munka után nyugodtan vár-hatunk 400 mázsa cukorrépa termésétálagot.

Kukoricából 60 holdat ve-tettünk négyzetesen. A négy-zetes kukoricavetés szépen visszafizette azt a fáradságot, melyet a vetésnél fordítottunk rá. Keresztben-hosszában tudunk kultivátorozni, ezzel nagyon sok munkaerőt taka-rítottunk meg.

A falu dolgozó parasztjai közül egyre többen barátok-nak meg szövetkezetünk munkájával. Most is vannak olyanok, akik kéri felvéte-lüket a szövetkezetbe, sőt már néhányan dolgozni is járnak. Rézsenedni akarnak abból a szép jövedelemből, mely ös-zre a zárszámadáskor a vég-zett munkaelegységek arányá-ban szétosztásra kerül. Szö-vetkezetünkben régen nincsen baj már a munkafegyelem-mel. Tagjaink anélkül, hogy bárki is különöseppen meg-követelné ezt tőlünk, mind-nenap korán kelnek, család-tagjaikkal együtt derekasan kivészik részükét minden kö-zös munkából. Előzetes szá-mításaink szerint búzából munkaelegységként 7. árpa-ból pedig 5 kilogramm jut előlegként a július elsejéig teljesített munkaelegységekre. A többit a zárszámadáskor osztjuk majd szét. Kenyér-gabona feleslegeinket mi is szí-vesen adjuk el az államnak.

Állatállományunkról szólva elmondhatjuk, hogy ez is szép jövedelmet biztosít a tagság

részére. Takarmányszükség-leinket már biztosítottuk. Mindenféle takarmányból bő-ven lesz állataink részére. Az idén nagy volt a lucernater-mésünk is. A közös állatállo-mány részére visszatartott lucernakészletet mellett 4—5 kiló lucernaszénát osztunk szét munkaelegységenként.

Készpénzben eddig már 7 forinton felül osztottunk elő-leget. Ez az összeg zárszá-madásig még sokat emelkedik. Falunkban már a legtehető-sebb középparasztok sem vi-tatják: szövetkezetünkben már valóban jobb az élet, na-gyobb hasznot ad a közös munka, mint az egyéni, kis-parcellás termelés. Mi azt szeretnénk, ha községünk dol-gozó parasztjai munkájuk után valamennyien olyan szép jövedelemhez jutnának, mint mi. Ezt el is érhetik, ha felhagynak a gazdálkodás régi módszerével s velünk jönnek a jobb élet útján.

Török Imre, a deszki Kossuth TSZ elnöke

Megszervezzük a műszaki tanácsadó bizottságot

Az elmúlt időben vállalal-tunknál, a Szörme- és Bór-ruhakészítő Vállalatnál nem kielégítően fejlődött az újító-mozgalom. Ezt látva a vállal-lat vezetősége és a műszaki vezetőség az újítási előadó-val közösen kidolgozta a vállal-lat üzemfejlesztési tervét és kijelölték a megvalósítá-sra váró feladatokat. A fejl-esztési tervet ismertettük a dolgozókkal és minden üzem-részben kifüggesztettük. A dolgozók figyelemmel kísér-tek az előkészítő munkát és már az első nap több újítási javaslatot nyújtottak be a

kitűzött feladatok megoldá-sára. A dolgozók kezdeményező készségét akarjuk növelni azzal, hogy a szakszervezet megszervezi a műszaki újítói tanácsadó bizottságot, hogy segítsék a dolgozók újításai-nak elkészítését, javaslataik kidolgozását, kivitelezését. Reméljük, hogy e bizottság munkájával és a benyújtott újítások gyors elbírálásával ismét fellendítjük újító-moz-galmunkat és elősegítjük újabb újítások és ötletek megszületését.

Rimár Gábor

A földjáraadék kifizetéséről

Termelőszövetkezeinkben megkezdtek a gabona-osztást. Ebből az alkalomból időszerte felhívni a termelő-szövetkezetek figyelmét a földjáraadék kiosztására. Bár a Központi Vezetőség júni-usi határozata nyomatékkel felhívta erre a tsz-ek figyel-mét — s a határozatot a termelőszövetkezeti tagok hely-esílik is — mégsem tulajdonítanak jelentőségének meg-felelő fontosságot ennek a kérdésnek. A földjáraadék pe-dig éppen a középparaszt-ság szövetkezetbe való be-léptetése szempontjából nagyjelentőségű.

A termelőszövetkezetek-ben a közös jövedelemből való részesedés alapelve vál-tozatlanul a munka szerinti elosztás, azonban figyelem-be kell venni, hogy a tsz-be a tagok egy része földdel, másrésze pedig föld nélkül lépett be. A földdel belépett dolgozó parasztok joggal mondják: »én megdolgoztam azért a földért, amit mint termelőszövetkezeti tag szövetkezetbe vittem; én a fizikai erőmön kívül termelőszövet-kezetbe — földet — is vittem be, míg a föld nélküliek csak fizikai erejüket«. A földjáraadékkal tehát megtérül a föld nélküli és a földdel ren-delkező tsz-tagok közötti aránytalanság.

A minta-alapszabály eddig is kimondta, hogy földjáraadékat minden évben kell osztani. Csongrád megye termelőszövetkezeinek többségében viszont egyáltalán nem osztottak. Néhol beállították ugyan a zárszámadás-ba, de ki mégsem osztották. Másrészt pedig a régi elgon-dolás szerint a földjáraadé-**nak nem sok jelentősége volt, nem nagyon vonzotta a középparasztokat.** Az újsze-gedi Haladás TSZ-ben osz-tottak ugyan földjáraadé-**kat,** azonban ez az összeg tagon-ként mindössze 40—50 forint volt. Most azonban a módo-sított minta-alapszabály ki-mondja, hogy a földjáraadék címén a termelőszövetkezet évi tiszta jövedelméből a be-vitt saját földekre arányla-gosan eső jövedelem 10, de legfeljebb 20 százalékát (s az arányt a közgyűlés állapítja meg e két határ között) **ter-mészetben és pénzben, a be-vitt földek arányában ki kell adni.** Azonban a földjáraadé-**ból le kell vonni a bevitt föl-dekre eső földadót.** Hangsú-lyozzuk, hogy földjáraadé-**kat csak a tagok által bevitt föl-dekre lehet fizetni.** Például ha egy tsz-nek 1000 hold földje van és ebből csak 400 hold az olyan föld, amit a ta-gok maguk hoztak be, akkor erre a 400 holdra kiszámítják

az átlagos tiszta jövedelmet — például egy hold tiszta jö-vedelme 1000 forint, ennek 10 százaléka 100 forint — eb-ből le kell vonni a földadót és a megmaradó összeget az aranykoronák arányában kell kiosztani. Holdanként azonban legfeljebb 15 arany-koronát lehet figyelembe venni.

Ismeretes, hogy egy-egy dolgozó parasztcsalád jöve-delme nemcsak attól függ, hogy hányan dolgoznak, ha-nem attól is, hogy mekkora földön gazdálkodnak. Ezért a középparasztok arra töreked-nek, hogy a földtulajdonból eredő jövedelem egy részét a termelőszövetkezetben is megkapják. Amikor tehát a járási tanácsok és a tsz-el-nökök megmagyarázzák a tsz-tagoknak a földjáraadék kifizetésének jelentőségét, ezzel a szövetkezeti moz-galom fejlesztését segítik elő, mert az a termelőszövetke-zet vonzóbb az egyéni pa-nasztokra, ahol a földjáraadé-**kat kifizetik,** mint az, ahol nem. Sajnos még a termelő-szövetkezeti vezetők között is akadnak, akik maguk sem nagyon értékelik egyet a föld-járaadékok kifizetésével. Az újsze-gedi Haladás TSZ-ben, vagy még az eperjesi Ifjú Garda Termelőszövetkezetben is van olyan nézet, hogy »sokallják« a földdel belé-pített tsz-tagoknak járó föld-járaadékat.

A minta-alapszabályt pár-tunk Központi Vezetősége és a Minisztertanács erősítette meg. Betartása minden termelőszövetkezetre kötele-ző. De a legfontosabb most az, hogy pártszervezetünk megérttesse a föld nélküli belépett szegényparasztokkal, volt agrárproletárokkal: **«**cséret és elismerés illeti őket, hogy mint a munkás-osztály szilárd szövetségesei a mezőgazdaság szocialista építésének úttörői voltak és ma is szilárdan, ingadozás nélkül állnak a szövetkeze-tek mellett. De azt is meg kell érteniük, hogy a ma még egyénileg gazdálkodó dolgozó parasztok zöme kö-zépparaszt. akiknek megnye-rése nélkül nem tudjuk a szocialista mezőgazdaságot felépíteni. A szocialista me-zőgazdaság megteremtése nélkül viszont nem lehetsé-ges dolgozó népként élelmi-szerrel növekvő mértékben való ellátása. A földjáraadék kifizetése tehát a szövetke-zeti mozgalom jelenlegi sza-kaszában okvetlenül szüksé-ges, mert ez megkönnyíti a középparasztok szövetkezet-be való tömörítését, elősegíti a mezőgazdaság szocialista fejlődését.

Júliusi megtakarítás: 18.287 forint

A Szegei Erőmű Vállalat-nál a párt-, a szakszervezet és a vállalatvezetőség helyes irányító és szervező munkája is hozzájárult az önköltség csökkentésében elért ered-ményekhez. Az üzem két leg-fontosabb anyaga a szén és a villamosenergia. E két anyaggal való takarékoság alapját képezi az elért ered-ményeknek. Kazánfűtő bri-gádjaik egymás között versenyeznek azért, hogy ki tud több tonna szenet megtaka-rítani, Július hónapban

109.72 tonna normál szenet takarítottak meg fűtő-brigád-jaink, melynek értéke 18.278 forint. Legjobb eredményt a Kalapos Menyhért és Sza-bó József által vezetett bri-gád érte el. A villamosener-gia megtakarításánál is ér-tünk el eredményt a múlt hónapban. A régi, elavult udvari világítás helyett re-flektor-világítást vezettünk be, amely nagy mennyiségű házifűtő-gazdálkodást eredményezett.

Misán György

Szabadon ápolják nemzeti kultúrájukat a deszki délszlávok

SZEGEDTŐL DÉLKELET-RE, a jugoszláv—román határ irányában terül el a Maros-menti lapályon Deszk. Réges-régi településből fejlődött ki a falu. Földje a tör-ténelmet őrzi, már honfoglalás előtti sírok és leletek is előkerültek belőle Móra Ferenc ásatásai nyomán.

A középső magyarok és délszlávok lakják — az utóbbiak a lakosságnak körülbelül tizedrészét teszik. Ez is történelmünkéről be-szél, a Duna-menti kis népek közös sorsáról. Itt minden közös és kettős. Az elsodort rendszer megkü-lönböztető kettőssége és a jogtalanság, nyomor és szen-vedés közössége mindenbe beleitatódott: a porták ki-mért pontosságába éppúgy, mint az emberek lelkebe. A felszabadulás egy új élet fel-tételeit teremtette meg, s ebben a kibontakozó életben feloldódik most mindaz, ami a múlt hagyatékaként szét-választotta az embereket, vagy pedig elkeseredésből hajtotta közösségbe. Új erők működnek itt is, melyek a népek igazi közösségének alapját teremti meg, és eb-ben a közösségben mindenki szabadon használhatja anyanyelvét. művelheti nemzeti kultúráját. Sokkal inkább erről az új életéről, mint a múlttól tanuskodik az, hogy két iskola van a faluban és két óvoda. S hogy a kultúr-otthon, a legújabb művelő-dési létesítmény egy és kö-zös magyarok és délszlávok számára, hogy ide egyaránt járnak, itt együtt szerepel-nek délszlávok és magyarok — sőt a délszlávok még in-kább, hiszen országoshírű népi együttesük van —, ez már nem pusztán jelképe-sen, hanem kézzelfogható valóságként fejezi ki a közös életet és jogokat. És végül közös a költségvetés is: egy-**totban szerepel a tanács-hál a két iskola, valamint a két óvoda, hirdette, hogy minden jog csak annyit ér, amennyit megvalósítanak belőle, és hogy az alkotmá-**

nyunk-adta jogok egyben valórávaltatásuk köteleességét róják mindazokra, akiket itt a nép felelősséggel bízott meg.

A FALURA SÜRÜ, párás és felhős nyári dél neheze-dik. Az emberek dologban vannak, elfoglalja őket a ter-més. Csak ketten kerékpá-roznak a kövesúton Rády Velimirrel, a fiatal, élénk, minden iránt érdeklődő dél-szláv tanítóval, aki most nyáriidőben mindenféle tár-sadalmi munkát végez. A délszláv óvoda és iskola kö-zös helyiségbe tartunk. Régi, sárgára meszelt ház ez. A bejáratnál balra az iskola, jobbra az óvoda helyiségei vannak. Szubity Vászika óvónő és a dada, Csobanov Vukozsáva éppen meszlik, festik az óvodát. Ilyenkor, a nyári dologidőben napközi otthont tartanak fenn.

— Tizenkét gyerek jár most a napközibe. Reggel héttől délután négyig tartó-zkodnak itt — magyarázza a kis, törekeny, fekete óvónő.

A gyerekek most kinn ját-szanak az udvaron. Házal épitenek földből, sárból. Híftnak, hogy nézzük meg. De mindjárt figyelmeztetnek is:

— Ne moj Te da sztané Te u bláto! — Nehogy a sárba lépjünk.

— Ebed után pihennek a gyerekek, aztán játszanak. Sajnos feketét még nem tudunk venni, de a jövő évi költségvetésben erre is biztosít pénzt a tanács — halljuk az óvónőtől.

A tanterembe lépünk ez-után Rády Velimirrel. Egy tanterem az iskola, s ösz-szel 24 tanulója lesz, közü-lük nyolc első osztályos.

gyerekek. Egyszerre tanul-nak magyarul és anyanyel-ven. A felső tagozatot már a magyar iskolában folytatják, de ott is foglalkoznak az anyanyelvel heti három órában. Különben is együtt dolgoznak a magyar iskolá-val, az úttörő rendezvények is közesek.

Majd az iskola könyvtára-ra terelődik a szó. A könyvtár szintén vegyes. Anyanyel-vű könyvek még elég kevés van, különösen az ifjúsági irodalom és a me-séses könyvek száma kicsiny. Szeretnék, ha több volna. Hiszen szabad idejükben szívesen olvasnak a tanulók ezeket.

MI TÖRTÉNIK A GYE-REKELLEN, ha kikerülnek az iskolából? — Akkor sem szakadnak el a kultúrától: az erősödő DISZ-szervezet és a kultúrotthon a mozival együtt lehetőséget ad a művelődésre.

A kultúrotthonban is van könyvtár. Itt elég sok pél-dány van szerbnyelvű köny-vekből, csak a választék ke-veves. Ennek az oka, hogy az elmúlt években anyanyelvű könyvek beszer-zésére nem igen volt mód. De amit a könyvek hiánya el-mulaszt, azt bőven kárpó-tolja egy egyszerű lehetősé-g.

Ez a kiváló lehetőség a szórakozásra, a művelődésre, az anyanyelvű kultúra ap-olására és fejlesztésére, a deszki délszláv népi együt-tes.

Rády Velimir, aki Jev-remov Cvetkóval, Gyukin Gyuricával és Rusz Márkóval az együttest irányítja, erről is sokat mondhat. Hallgassuk meg az ő sza-vait:

— 1947-ben alakult meg a kultúrscsoport. Akkor szere-peltünk először Szegeden, a népitánc-fesztiválon. Később — 1949-ben — ezüstserleget nyertünk Hódmezővásár-he-lyen, mint a legjobb nemze-tiségi kultúrscsoport. Kezdet-ben kilenced voltunk, de ez

„A Magyar Népköztársaság a területén élő minden nemzetiség számára biztosítja az anyanyelvén való oktatásnak és nemzeti kultúrája, ápolásának lehetőségét.” Alkotmányunkból.

a létszám egyre szaporodott. Így nőttünk népi együttes-sé. 1950-ben már körülbelül hu-szonhatan voltunk, tambura-zenekarral, táncscsoporttal együtt. Ebben az évben Bu-dapesten léptünk fel augusz-tus 20-án. Majd 1951-ben húsz napos körútra men-tünk Vas és Zala megyébe. Nyár volt. Estéknél műsort adtunk, napközben a cséplő-keket és az aratókat köszön-töttük. A következő évben — 1952-ben — csak itt a környéken — Battyány, Magyarcsanakon és másutt — szerepeltünk. 1953-ban is-mét körútra mentünk, tíz napra Bács-Kiskun megyé-be. Majd 1954 nyarán Bara-nya megyében jártunk, végül ez év elején Pest megyé-ben, majd Budapestben, a Ró-zsa Ferenc kultúrotthonban szerepeltünk egy délszláv esten. Egy Nusics-darabot mutattunk be a tánc-, ének-, zene-együttes és a szülő szá-mok mellett ugyancsak nagy sikerrel. Az együttes össze-tétele jelenleg a következő: zenekarunk 14 tagú, lány-táncscsoportunk, a »zsenszko-kolo« tíz tagú, s a vegyes táncscsoport négy párból áll. Mindnyájan együtt alkotjuk az énekkart.

MOST, HOGY MEGIS-MERTÜK az együttes gaz-dag múltját, kíváncsiak les-zünk előadásaira is. Kézen-fekvő a kérdés: mi volt a legsikeresebb szám? — Rá-dy Velimir elmeséli, hogy legsikeresebb — tegyük hozzá — legszebb számuk, a — ma is létező népszokás alapján összeállított — »Le-ányszöktetés« című népi já-ték. Igen fordulatos, érde-kes színpadi előadás pereg le képezeletünkben a hallót-tak alapján. Arra gondol-tunk, hogy a többi érdekes népi hagyományt is érde-mes lenne megörökíteni.

S mintha csak találkoztak volna gondolataink, már halljuk is Rády elvtársától, hogy hozzáfogott a délszláv népi szokások, dalok gyűjté-séhez. Eddig ugyan csak egy régi hűsvéti bőjt népszokást és a »paun« — vagy páva —

című párbeszédes énekes né-pi játékot jegyezte fel.

— Télen több időm lesz, jobban nekiláthatok majd — mondja, s máris meséli a terveit. Egy könyvre való szeretne összegyűjteni e ha-gyományokból. A dallamot azonban nehéz feljegyezni bonyolultsága miatt, ehhez magnetofon kellene. Segítsé-get kér. Vajon nem segíthet-ne e néki a szegedi Móra Ferenc Múzeum, vagy a Pe-dagógiai Főiskola, vagy eset-leg a budapesti Néprajzi In-tézet? Bizonyára érdemes volna.

— Más a dal lelke, ha az öregek énekelnek — fűzi hozzá a magyarázatot. — Cifrább is a dal, egészében pedig szebb. Úgy tudnám ki-fejezni ezt: jóleső. Érzem, fel kell gyűjtenem e szép dallamokat, hagyományokat. Igaza van. A népi hagyomá-ny érték; hogy csak egy példát említsünk: Bartók ének napra becsülte a Du-na-menti népek dalait, ren-geset foglalkozott a dél-szláv dallamokkal is; muzsi-kájában ott cseng ez a gaz-dág örökség. Helyesen tesz-szük tehát, ha mi is óvjuk ezt, és gazdagítjuk vele kul-túránkat.

— Egy »nehézségünk« is van — említi végül. — Nincs az együttesnek ruhája. A fa-lubéli ismerősöktől kéreget-jük kölcsön az eredeti vise-letet, minden egyes szerep-léshez. Ez nekünk is, nekik is kellemetlen. Ezért kér-nénk segítséget valahon-nan...

AMINT KILÉPÜNK az is-kolából, a nyárdélutání fü-l-edt naon gyerekek játsza-nak. Házat, hidat építenek. A régi falu csendes, az utcá-**kon senki; ketten kerékpá-roznak csak a délszláv tanít-**óval.** A csendet cséplőépek zaia veri fel. Magyarok és délszlávok élnek, dolgoznak itt együtt, és együtt lépnek az útra, mely a közös kultú-ra megbecsülését, megóvását és felhasználását jelenti. Ar-ra az útra, mely a szocializ-mus gazdag, nagy örökségű, nemes kultúrájához vezet. Messziről, jeen messziről, a föld, a történelem mélyéről: Móra Ferenc ásatásainak sírjaitól.**

Németh Ferenc forgalomba,